

„Primorski List“

izhaja vsaki 1., 10., in 20. dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo mu je v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Neprančkova pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema oglase in naznanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Rudeči klinčki pa rudeče ovratnice.

„Corriere“, po domišljiji pravi orientalec, je prinesel vest, da je „don Paulizza, cooperatore a questa Metropolitana“, rekel ljudstvu v Podgori, „da so rudeči klinčki znamenja hudiča“. Potolaži se krivonosni orientalec! Tega don Paulizza ni rekel! Govoril pa je pred Bregantovo krčmo zbranim podgorskim mladenci tako le: „Mladenci, zakaj ste kašljali, ko sem šel mimo vas? Zakaj ste vzeli takrat vsi v roke „Delavca“ in ga meni kazali? Zakaj ste obesili tukaj na mlaje rudeče zastave? Zakaj je razpostavljen „Delavec“, da ga vsi mimogredoči vidijo? Mladenci so odgovorili: „Gospod vidite, to je dobro za nas! Ta list nam želi pomagati. Noben stan tako ne trpi, kakor mi ubogi delavci“. On: „Kaj mislite, da jaz ne vem, da trpite? Saj tudi mi želimo, da bi se vaše stanje poboljšalo, pa temu smo mi nasprotni. da se vi družite s socialnimi demokrati, kateri nimajo nobene vere in ne poznajo Boga in, da citate „Delavca“, kateri smeši Boga, Jezusa Kristusa, sv. cerkev, sv. zakramente!“ Mladenci odgovorijo prav prijazno: „Kar se tiče sv. vere, Bog nas varuj, da bi mi kaj nasprotovali. Mi hočemo samo, da nam kaj poboljšajo. Naš gospod vikar je temu nasproten“. On: „Zato pravim, mladenci, ostanite trdni v sv. veri in vrzite proč „Delavca“, ki smeši vero!“ Mladenci: „Tega nismo še brali“. On: Glejte mladenci, pred par meseci je umrl v Ljubljani ubog delavec. „Delavec“ je takrat pisal tako le: „Umrli je trden v svojih načelih. Odbival je do konca stanovito od sebe duhovnika in sakramente. Umrli je brez farjev in brez sakramentov. Čast in slava mu večna! Bog obudi mnogo takih posnemovalcev.“ Povejte mi, mladenci, ali se sme tako pisati, ali se sme potem tak list čitati? In to, kar je pisal takrat „Delavec“ ni bilo niti res, ker tisti ubogi delavec se je na koncu lepo spovedal in obhajal in umrl, kakor kristjan. Njegova dva otroka pa sta v cerkvenem zavodu: „Marijanišče“. Ko so podgorski mladenci to slišali, so postali bolj krotki in so začeli nekateri skrivati „Delavca“. Zbirali so se pa vedno bolj in poslušali. Nekateri so tudi rekli: Gospodje lahko govorijo, ker imajo debele trebuse in pijejo najboljšo vino!“ On: „Prosim, dragi moji, tega meni ne morete reči, ker sem bolj medel, kakor vi.“ Odgovorijo: Pa drugi so! Pogledajte naše roke, polne žuljev. Ali imate vi tako? On: Žuljev na rokah ne morem pokazati, pa vernite mi, mladenci, da moram tudi jaz vsaki dan opravljati delo in sicer delo polno odgovornosti. Razločujemo delo z rokami in in pa delo z umom! Kar se pa tiče vina, je gotovo, da se ga največ in tudi najboljega popije po krčmah. In kdo ga pije? Koliko žen in koliko otrok doma strada, ko delavec od nedeljah po krčmah pije. Ne rečem, da je vaše stanje dobro, ker vidim, da se krivica godi. To krivico bo treba odpraviti. Toda marsikaj ste sami krivi in to treba tudi odpraviti. Ko so tržaški rudečkari videli, da se vedno več ljudstva nabira, prileteli so (Učekar in Drogenik) in so izgovorili besede, katere je „Corriere“ zapisal: Reverendo si vergogni itd. Mladenci so pa potem sami strgali raz mlaje rudeče zastave. O rudečih klinčkih ni bilo govorjenja.

Škoda, da se ni don Paulizza cooperatore zmisli na lansko polemiko „Corriere“ z „Eco del Litorale“. Pisano je bilo da pijejo židje vsako leto krščansko kri. Učeni prof. Rolling je dokazal, da ubivajo židje nedolžne krščanske otroke, da jim dajejo kri. Koliko je na tem resnice, se še dandanes pričajo učenjaki. To je pa gotovo, da rudeči klinčki in rudeče ovratnice lahko pomenjajo rudečo krščansko kri, katero pijejo židje kristijanom. Zdaj še le razumemo, zakaj se bratijo socialni demokrati s židovi in zakaj nosijo rudeče

klinčke in rudeče ovratnice! Vi pa, poštteni slovenski fantje podgorski, dajte slovo socialni demokraciji in pristopite v kolo krščanskih socialistov! Ko bomo prišli zopet v Podgoro videti vas hočemo z belimi klinčki in belimi ovratnicami!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Palackyjeva slovnost v Pragi je bila sijajen pojav Slovanstva. Udeležili so se je odposlanci vseh plemen slovenskih. Rus in Poljak, Slovenec in Hrvat, Srb in Bolgar, vsi so prihiteli v srce češkega kraljestva, da obhajajo spomin slavnega Čeha. Navduševalni govori v vseh slovenskih jezikih so vtrjevali slovensko vzajemnost. To pa peče nemške prenapeteže, ki se besebno spodbikajo ob govoru ruskega generala Kamarova. Njegov govor je bil v obče prav lojalen. Ko bi le Wolf in Schönerer, ki sta avstrijska podanika govorila vsaj tako zmerno in lojalno. Sami sebe bijote po zobeh!

Položaj v Avstriji. Vlada si prizadeva, kolikor možno omiliti sedanje razmere in pripraviti pot parlamentarnemu delovanju v jeseni. Thun hoče vpletati pogajanje med češkimi in nemškimi zastopniki. Toda ni mnogo nade, da bi tem potom dosegel kak uspeh, ker se

Nemci ne spuste v nikak razgovor, dokler se jezikovni naredbi ne odpraviti. Grof Thun se kljub temu z vso resnostjo pripravlja na delo. Tudi mladočeški klub je že izvolil zaupnike, ki bodo pri spravi konferenci zastopali češki narod.

Kvotno prašanje še ne bode tako kmalu rešeno. Obe deputaciji ste se v saboto zopet sešli. Avstrijska vstraja pri razmerju 38.5 proti 61.5. Toda Ogri se nočejo udati. Zase zahtevajo kvoto 31.9, za Avstrijo pa 68.1. To bi jim dišalo! Ker ni prišlo do sporazumljenja in tudi ne pride, bo vlada morala poseči po drugem načinu.

Paragraf 14. je že nastopil svojo vlado. S cesarjevo naredbo na podlagi § 14. se dovoljuje proročunski provizorij za drugo polletje 1898.

Nemiri proti židom v Galiciji se še vedno ponavljajo. Židovsko predmestje v Novem Sandecu je razkačena množica zažgala. Izgredniki so oplenili vse hiše, v katerih bivajo židje. Vlada je proglasila obsedno stanje in nagli sod. To bode sicer na vnanje pomagalo, toda srda nesrečnih galicijskih prebivalcev ne bode ukrotilo.

Vnanje države.

Na turško — črnogorski meji so se pojavili hudi nemiri. Oboroženi Albanci in tudi redni turški vojniki napadajo črnogorsko mejo. Knez je sporočil

vso zadevo v Carigrad, ter je sultan že poslal svojega odposlanca, ki naj kaznuje nemirneže. Hudega se jim po stari navadi ne bode zgodilo.

Državno-zborske volitve v Nemčiji so porazile liberalne in kapitalistične stranke. Zmagoslavno je izšla koliška stranka, ki si je priborila več mandatorov in je najmočnejša v nemškem državnem zboru. Tudi socialni demokratje so si priborili šest poslancev, zgubili pa več volilnih okrajev, ki so bili od nekdaj njih. Tudi to je značilno.

Novo francosko ministerstvo je sestavil radikalec Brisson, ki je z enim glasom propadel pri volitvi zborničnega predsednika. Dolgo to ministerstvo ne bode živelo, ker mu bode nasprotovala močna opozicija. Tudi v Italiji je odstopilo Rudinijevo ministerstvo. Sestavo novega ministersva je kralj naročil generalu Pellouxu.

Vojska med Španijo in Ameriko.

O tej vojni ne moremo mnogo poročati, ker so vsa poročila tako nezanesljiva, da se gotovo jutre prekličijo, kar se je danes z vso resnobo trdilo. Amerikanci so večkrat streljali na utrdbi okoli Santiaga, vendar pa posebne škode niso prizadali. Tudi vstaški vodja Garcia in admiral Sampson sta se razgovarjala ter kovala načrte, posebnih uspehov pa še ne moreta pokazati. Hočeta namreč Santiaga napasti od vseh strani. Ameriške ladije

17

LISTEK

Moja doba in podoba.

Pisal Andrej Marušič.
(Dalje.)

Zdaj pa urno v šolo — pardon! — v „kollegij“ nazaj! Prvi tečaj sem že zgorej označil. V II. letu sta učila prof. Stibel „Ius canonicum“ (cerkveno pravo), prof. Jožef Crobath iz Kranja, originallec skoz in skoz, pa „novi zakon“. Nadškof Gollmayr ga je imenoval pozneje v šali „pěti“ evangelist, in sicer zato, ker je imela pri njem na videz Katarina Emerich več veljave, ko vsi 4 evangelisti skupaj. Predaval je prof. Cr. „novega zakona“ četrto predmetov, namreč biblijsko hermeneutiko, grščino, eksegezo in introdukcijo. Kdor ni že poprej, kot modroslovec, poslušal vzgojstva, moral se je navadno kot bogoslovec-drugoletnik obligatno učiti ta predmet. — Jez nisem imel v II. letu nobenih bukev ali „script“ razen grškega teksta sv. Pisma. Dolgo časa še celo vedel nisem, kaj prav za prav pusti g. prof. predava; slišal sem samo besedo „tetrabiblicum“ in „Matthaeus tako, Marcus tako...“ Kdo bi bil tačas mislil, da mi bode pozneje kot veroučitelju nova zaveza eden naj ljubših bogosl. predmetov! Ko smo brali grški tekst ss. evangelijev, razlikovali smo se od profesorja samo v tem, da je on z naglaskom čital, mi brez naglaske. Dr. Joh. Nep. Sepp-a, („Das Leben Jesu Christi“, Regensburg, 2. izdaja 1853) imenoval je prof. Crobath zaničljivo: „iste luridus Doctor Sepp“, ali pa: „Doctor bavaricus“. — Originalni so bili njegovi zgledi k bibl. hermeneutiki. Mi smo se „governor podoba“ (Redefiguren) že v V. gimn. razredu (I. humanitatem) po zlati knjigi „Praecepta eloquentiae“ temeljito učili, mikali so nas torej v teologiji le bolj originalni Crobathovi dovptili in primeri, n. pr. „Titius portat carrōt“), — „Miops in Majnizza“). — „Prediča, prediča, prediča“).

O prof. Stibel-u naj povem to, da nam je rodoslovec s prstom po zraku risal, ne da bi bil vstal in je zapisal na tablo. V dopolnitve njegove karakteristike pa naj iz I. leta še nekaj dodam. Vsako uro, predno je začel brati zgodovino, bil mu je stereotipni vvod: „Nuper pervenimus in praesentia historia ecclesiastica usque ad paragraphum...; nunc autem continuabimus“. Dopoldne je bral, popoldne izpraševal. Če so prvi vprašanci naučeno stvarino predobro znali in govorili prehitro, morali so zadnji (do konca ure) orati ledino. Imel je tedaj vprašanece knjigo pod klopjo ali naslonjeno na hrbet spredež sedečega tovaruša; z enim očesom je gledal profesorja, z drugim v bukke. Profesor je to videl in vedel, pa molčal. Samo, če je kateri vrsto preskočil, oglasil se je: „Attende! saltasti lineam“; ali če je kdo dva lista obrnil, je rekel: „Bone Deus, vertisti duas paginas“; če je pa vprašanece slabo bral, ali celo jecljal, rekel je (profesor): „Bone Deus, lege melius! alioquin etiam ex arte legendi accipies tertium“ (naj slabši red). — Med čitanjem zjutraj ali zlasti med izpraševanjem popoldne je prof. po leti odganjal ali lovil muhe, ki so mu okoli obraza nagajale. Kedar je eno ujel, zmečkal jo je eno-

¹⁾ „Corrotto“ (ital.), „corrott“ (furl.) je žalost po mrličih ali znamenje žalosti na klobuku; Crobath pa je izgovarjal „carrott“.

²⁾ „Majnizza“ (= gmajnica), neki kraj na desnem bregu Soče in dolga cesta od Ločnika do Fare.

³⁾ Samo po tem, da se povdarja 1., 2., ali 3. slovka, dobi beseda „prediča“ drug pomen.

malo, zabrusil v tla in s celim stopalom, na vso moč poteptal. To streljanje s topom na — muho nam je bilo vesel „jux“, pa ne da bi bilo naše spoštovanje do g. profesorja zaradi tega ali zaradi branja zgodovine kaj oslabilo; saj smo iz marsičesa spoznali, da je bil g. Stibel izobražen mož. Da je pa zgodovino čital, prihajalo je neki od tod: Auctorja Klein-a je bila usilila vlada; Stibel ji je očital, da po štirih tako obširnih zvezkih ne bo mogoče vse tvarine predavati; odgovorilo se mu je, da, če noče predavati, naj — bere.

V III. letu sta učila g. ravnatelj Caffou „morálo“ — in prof. Alojzij Zängerle (z Reke) „dogmatiko“. Caffou je pričenal predavanje vsako leto z besedami: „Auctor est Stapf“; sicer pa se je za auctorja malo zmenil; govoril je, kakor dober oče v kotu za ognjiščem. Poslušali smo ga radi zaradi familiarnega tona in ker je bilo skor vse praktično in aktualno, n. pr. „Ecce, servus et serva Goritiae volunt contrahere matrimonium. Si quis eos interrogat: Quomodo autem vivitis? respondent: Eh, metterin botteguzza“. Latinščina Caffou-ova ni bila posebno klasična; za „verba deponentia“ n. pr. ni maral. — Nadškof Gollmayr, ki je bil Caffou-u prijatelj, je pozneje enkrat rekel: „Njegova morál je že plesnjava“.

G. prof. Zängerle je o mojem času najlepše, prav resnično akademično po scriptih predaval, v poznejših letih pa se mu je v glavi v znanstvenem oziru precej mešalo, in pripovedujejo o njem marsiktero anekdoto. Mož je veliko bral (Güntherja i. dr.) Kot mladomašnik sem bil z njim naročen na tedanji slavni katoliški časnik „Germania“.

V IV. letu je predaval še mladi prof. dr. Jak. Dellabona (Goričan) „pastorálo“ po „scriptih“. Dr. Dellabona-o († kot knez-škof v Tridentu) smo prav radi poslušali; preprosta latinščina mu je gladko tekla in praktični predmet je bil sam nasebi mikaven. Opozoril nas je praktični gosp. profesor na marsikaj, kar nam je v poznejšem življenju dobro došlo; še celo logično in s pravim povdankom brati nas je učil. Zlata vredno pa je naslednje pravilo, ktereja naj bi se vsak duhovnik — oziroma tudi neduhovnik — vse svoje žive dni držal. „Meine Herren“ — je rekel — „schämen Sie sich nicht, wenn Sie eine Predigt ausarbeiten, rechts die Grammatik und links das Wörterbuch vor sich zu haben“.

Stranski, pa zapovedani predmeti so bili: pädagogika s katehetiko in surdomutiko (t. j. gluhomemstvo), slednjič liturgika in petje. Prve 3 predmete je učil ravnatelj zavoda za gluhomeme, že dobro znani gospod Ivan Budal, liturgiko pa spiritual dr. Castellani. Castellani je bil v rubrikah prav izveden, enkrat pa se mu je vendar nekaj človeškega pripetilo. Razlagal je, ktere dni v letu ni pripuščeno, da bi nesli pri pogrebi krsto gori pred altar, ampak zapovedano, da se položi pri vratih od znotraj in se molitve na tihem molijo; — rekel je, da gre tako storiti zadnje 3 dni Velikega tedna in vse 3 prve velikonočne praznike. Ko je naslednjo učno uro mene o tem vprašal, odgovoril sem, da zadnje 3 dni Vel. tedna in pa na velikonočno nedeljo. On: Porro... porro...? an non etiam feria II. et III.? Jaz: Non. On: „Woher wissen Sie das? Jez: „Aus dem Directorium“. On: „So, hollen Sie es!“ Directorium, po ktereja sem tekel v kristjisti, je kazal, da, kar sem jez trdil, je pravo. Moj kollega Bl. Rjavec in jaz sva bila v IV. letu naj boljša rubricista; R. se je pozneje spopolnoval in skoz veliko let, do smrti († kot župnik batujski 21. avg. 1887.) izvrstno izdelaval Directorium. — Petje (cerkveno) sta učila g. katehet na normalki, Fr. Mercina, in kapelan na Placuti, pozneje sakristan Vel. cerkve Ant. Zernitz; ta bolj theoretčno, uni bolj praktično. (Dalje prih.)

z armado generala Shafter-ja so dospela na kubanske obale. Pri Baquiri so Amerikanci izkrcali na suho svoje čete. Španjci so bili med dvema ognjema. Streljali so na nje z ameriškimi ladjami, pa tudi vstajali so jih prijeli. Zadnja poročila poročajo o resnih bojih mej Španjci in vstajali na višinah za Baiquirijem. Španjski admiral Camara je odplul na odprto morje. Kam da je namenjen, tega dosedaj še nihče ne ve. Kakor smo že omenili, o tej vojni ne moremo nič zanesljivega poročati, gotovo je le, da gre Španjcem precej slabšo.

Dopisi.

Iz Št. Viškegore. Ker nobeno spretnejše pero ne piše o izvanrednem dogodku v naši župniji prosim slavno uredništvo, blagovolite sprejeti v cenjeni vaš list moje skromno poročilo.

Dnevi od 29. maja do 9. junija t. l. bili so nam Št. Viškogorcem zaporedno — sveti dnevi! Obhajali smo namreč sv. misijon, katerega so vodili misijonarji — lazaristi iz Ljubljane, gg. Nežmah, Krivec in Klančnik.

Ne bom opisoval izvrstnih govorov prečast. gg. misijonarjev. Omenim naj le, da kristijana, ki ima količkar vere v Boga in je pazljivo poslušal misijonske govore, silila je neka tajna moč k spokorjenju!

In res, ob sklepu sv. misijona, na dan sv. Rešnjega Telesa mogel se je vsakdo prepričati, kako izvrsten uspeh so imele sv. misijonske vaje. Kaj ganljivo bilo je videti zjutraj v cerkvi mnogoštevilne obhajance, ki so res s sveto pobožnostjo prejemali skupno sv. obhajlo!

Krona slovesnega sklepa pa je bil obhod (procesija) s sv. misijonskim križem. V sprevedu bilo je ljudstvo sledeče vrščeno: 1. — Za sprevednim križem stopali so odrasli možje, 2. — za njimi šolska mladina, katero sta vodila gg. učitelja iz Bukovega in Ponikev. Hvala jima! Domači učitelj kot pevec je bil v pevskem cerkvenem zboru, 3. — Skoraj vsa dekleta iz domače fare s svečami v rokah in z venci na glavah (Jako ganljivo pogled!), 4. — cerkveni pevski zbor, prepevaje sv. pesmi Jezus-ovega trpljenja, 5. — sv. misijonski križ (z Izveličarjevo podobo naravne velikosti), koji je nosilo menjava se, po šest mladenčev, 6. — mnogoštevilna prečast. duhovščina, in 7. ostale ženske osebe. —

Ves čas so posamezni sprevedni oddelki molili skupno in glasno sv. roženec. To je bil res Bogu hvalo počel spreved, v katerem si videl očistena in spokorna srca! Tako veličastnega in mnogoštevilnega spreveda ni še videla naša fara in gotovo nam ostane v trajnem, svetem spominu!

Po končanem sprevedu je imel prečast. gosp. vodja Nežmah poslovilni govor, koncem katerega je prosil nam vsem božjega blagoslova. Hvaležna srca vseh nas vernikov pa prosijo Vsemogočnega:

„Oče! Poplačaj Ti. za Tvojo čast in slavo pa za naše izveličanje tako vnetim in delavnim prečast. gg. misijonarjem, ker od nas ne iščejo in ne morejo dobiti plačila. Čuvaj in vkrepi jih v Tvoji sveti službi!

Oče! Blagoslovi našega prečast. g. župnika, ki nam je preskrbel sv. misijonske vaje, ki so nas spravile s Teboj in kateri res očetovsko skrbi za naš večni blagor! Blagoslovi tudi prečast. gg. duhovnike, kateri so neutrudno sodelovali pri sv. misijonskih vajah!“

Mi pa, farani Št. Viškogorski! ohranimo si nauke, koje smo slišali v času sv. misijona, v trajnem spominu in živimo po njih, saj to bo le v našo največjo korist in to bo tudi najljubša zahvala Bogu za vse prejete milosti!

Iz Vojsčice. 22. 6. (Izlet šolske mladine iz Gorjanskega na Vojsčico).

Dan sv. Alojzija imeli smo tu prav lepo in redko slovesnost. Prišli so k nam v prelepem sprevedu in z zastavami šolski otroci iz Gorjanskega. Spremili so jih preč. gospod kurat blag. g. nadučitelj in vrla učiteljica Peternel. Bilo je vseh (okoli 250) Stevilo pač lepo!

Nasproti šla je z svojimi zastavami domača šolska mladina. Na čelu iste g. vikarij in g. učitelj. Zopet čez 100 otrok! Pozdrav bil je gniljiv. Ljuba otročja nedolžnost, dokler je pod varstvom cerkve in šole!

Med veselimi pritrkavanjem zvonov in streljanjem prišli so vsi do cerkve na prijaznem hribočku, kjer so vihrale velike zastave.

Po kratkem počitku bil je v cerkvi pozdrav šolski mladini in govor o sv. Alojziju, varhu in zaščitniku kristijanske mladine. Na to sv. maša, pri kateri so peli združeni otroci. Po maši sledilo je

nekoliko drugega poduka, potem splošna zabava ter nasitjenje velike množice na zelenem prostornem dvorišču.

Pri pogledu velike mlade trume spomnil sem se evangelijske množice in trave, zlasti pa besed: „Kje vzamemo kruha, da na nasitimo toliko ljudi?“

No, malo je bilo skrbí, ker ni minilo dolgo časa, in mlad osliček pripelje voziček kruha, konjiček pa buček piva. Obilno belega kruha in brentač dobrega vinca z hladno mrzlo vodo, oživilo je vso množico in vzbudilo je v isti veselji gibanje, da je zabila na precej dolgo pot, veselo prepevala z šolskimi voditelji in pogostoma ponavljala mogočni „Živijo!“ na presvitega cesarja Franciška Jožefa.

Po dokončani veselici in po dobro spravljnem provijantu (kosekov ni ostalo), poslovila se je kaj lepo vsa mladina ter med veselimi pritrkavanjem in streljanjem vrnila zopet domu. Domači otroci spremili so jo izven občine.

Kako so bili otroci tega veseli, ni mogoče popisati. Pač gotovo nikdar ne zabijo tega dneva; vesele ure, katere so vžili ostanejo jim v spominu vse žive dni. Upamo da ne brez sadu, brez vspeha.

Veliko dobrega poduka slišali so od duhovščine in učiteljstva. Preč. g. kurat gorjanski povdarjal je v slovo ter navdušeno priporočal otrokom, naj nikdar ne zgubi trojnih najdražjih svetinj, ki so: vera, udanost do presv. cesarja in ljubezen do svojega naroda.

„Bodite, jim je rekel, dobri kristjani, udani podložni cesarja in vrlji Slovenci!“

V enakem zmislu govorila sta tudi vrla in obče spoštovana učitelja gg. Strekelj in Lavin.

Bog jn ohrani, da bi tu li dalje zloža z duhovščino, še mnogo let delala v blagor ljube mladine.

Kogar je mladina, tega je prihodnost. Varujmo jo!

Iz Zapotoka. Gospod urednik. Danes vam moram odkriti svojo misel, da bi bilo koristno in umestno, ko bi enkrat poslali nam kacega podjetnega glasbeno izobraženega vikarja, da bi gojil v cerkvi in v šoli tudi petje: potem bi polagoma izginilo laško popevanje po vasi; v cerkvi pa bi se, dasiravno nimamo orgelj, polagoma vsposobil pevski zbor. Sedanje petje v cerkvi je škandalozno, smeh vsiljujoče in soditi zna le, kdor je je slišal. Krasno ubrano petje ob meji bi zanesljivo vplivalo i pri šlvenski benečanski mladini, ki seveda le taljanski poje, ker so šole laške. Naš gospod vikar ni prijatelj lova, noče zajcev streljati, omislil si je pa v zabavo drugo razvedrilno sredstvo, oskerbel si je namreč ličen harmonij za 140 gld. dvomi pa, da bi se mogel privaditi godbi, ker nima zadostno posluha za muziko. Še nekaj imam na srcu. V Soči sem čital da je grajana neka „vrla“ Zapotočanka in to po vsej pravici, ker držati se moramo gesla, svoji k svojim!

Kdo nam bo pomagal do boljšega blagostanja, če ne sami? Dotična mladenka, kolikor smo doznali iz Zapotoka, marveč iz Zarščine, ki e ¼ ure od Zapotoka. Toliko v pojasnilo resnici na ljubo, da se ne bode po nepotrebnem ugrizalo in sumničilo. Ublaži se stvar lahko iz tega stališča, da imajo naši ljudje komunikacijo in kupčijsko zvezo z Italijo, z Vidmom in Čedadom, kamor svoje pridelke spravljajo, kjer kupujejo potrebne reči, zato ni čudno če se je dekle pogodilo za šivalni stroj pri Slovenen, pa si drugi dražji oskerbelo pri Lahu. Narodnostna ideja pri nas še spi, mislim, da nima razven g. vikarja nihče drugi kacega časopisa! Pri nekaterih ni denarja, pri drugih ni dobre volje; stari ne znajo čitati, mladina pa ima premalo veselja do berila!

Tolaži nas bodoči rod in naraščaj! Še nekaj o naši vodi!

Zapotoška pitna voda iz žive skale ima neko posebno zdravilno moč, po zimi je gorka, po letu pa mizla in je boljša nego teran, ribola ipavec ali rifosko; zato se prideluje tukaj takozvani cividin, to je vino kislo kakor kis, ki se mora mešati z načo izvrstno vodo! Naš cividin-kiselc razprodaja se že sedaj po 22-24 fl. hl.

Opisati Vam moram končno še razgled od naše podružnice sv. Genderze (Jerce) na Kobališču. Označena podružnica ¼ dobre ure od Zapotoka vrhu hriba odpira letoviščarjem in sploh vsem, ki iščejo Boga in nebesa v naravi in njenih prizorih, krasen razgled po Vipavski dolini, po Furlaniji do sinjenega morja in jadranskega zaliva, po Benečiji in Lombardiji do Benetk in še dalje. Mesto Gorica in njena okolica kot lep panorama. Čuje se glas iz višjih krogov, da name-ravajo vojaški obziri narediti velikansko

trdnjavo. Če se to zvrši, ne more priti niti po morju niti po suhem v Avstrijo živa sovražna duša. Relata refero.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. V Št. Jerneju na Dolenjskem je tat odnesel s pošte okoli 700 gld. — V vevški papirnici je padel raz streho 18 letni Iv. Stravs tako nesrečno, da je kmalu umrl. — V Kandiji pri Novem mestu je presvitli knez in škof blagoslovil novo bolnišnico. — Na borovniškem mostu bil bi kmalu brzovlak trčil z tovornim vlakom. Čuvaj Andrej Poglej je z nevarnostjo lastnega življenja tekel proti brzovlaku ter dajal znamenje. Vlak sta sicer trčila pa vendar ni bilo nesreče. — Ustrelil se je v domobranski vojašnici v Ljubljani vojak Ciglar. Isti dan se je v šempeterski vojašnici usmrtil vojak 27. pešpolka Ant. Zupan. Dvornemu svetniku Schemerlu, bivšemu tominskemu glavarju je cesar podelil Leopoldov red.

Na Stajerskem. Umrl je bivši dež. posl. ces. svetnik Jožef Jerman. Voda je napravila mnogo škode po Spodnještajerskem. Pri Št. Ilju nad Mariborom je zaslula zemlja železniški tir. Marija Čudovan v Krastniku ja padla s češnje in iz dihnila svojo dušo. Organiisti lavantinske škofije so osnovali podporno društvo organistov. Strela je udarila v poslopje Jan. Spolarja na Vidmu. Zgorela so tri gospodarska poslopja, jedna krava ter dve svinji. Oblak se je utrgal v Pohorju nad sv. Venčeslavom. Jednako v Št. Lorencu nad Mariborom. Škoda je velika.

Na Koroškem. V Beljaku so bile zaradi otroških boleznij šole zaključene. — Dne 12. septembra bo v Beljaku imelo cecilijansko društvo krške škofije svoj letni zbor. — Kmetijska družba koroška se udeležuje jubilejske razstave na Dunaju. In kaj pa je izpostavila na ogled, tako se boš radovedno vprašal. Stiri slike svojih zavodov, sedem letnikov svojega časopisa „Mittheilungen“, spomenico povodom svoje stoletnice in knjigo „Die Alpenwirtschaft in Kärnten“ in eden zvezek načrtov. Ko Korošec pride do tega oddelka v razstavi, se poparjen pomakne naprej, kajti njegovo domoljubno srce pri tako „sijajni“ razstavi domače „slayne“ družbe čuti vse kaj drugega nego ponos in veselje. — Pod brodom blizu Bilčova so našli utopljence. — Morilec, ki je ob binkošti umoril nekega hlapca v Otočah pod Celovcem, bil je 14. t. m. od porotnega sodišča z olajševalnimi razlogi obsojen na pet mesecev ječe.

NOVICE.

Prevzv. knez in nadškof je večeraj obhajal šestdesetletnico svojega rojstva. Ob tej priliki mu želimo krepkega zdravja, da bi mogel še mnogo let delovati v blagor naše nadvladikovine!

Slavnemu c. kr. glavarstvu in deželnega sodišča predsedstvu v Gorici. Pri shodu socijalnih demokratov dne 19. junija t. l. v salonu dreherjevem je tudi Leopold Cozzi, iz Napolja uradnik pri mestni sodnji razsajal proti duhovščini in vihtel debelo palico nasproti č. g. Fr. Knavsu.

Vprašamo, kako se to zлага z njegovo častjo? Ker je to gotovo že znano deželnega sodišča predsedstvu in c. kr. glavarstvu v Gorici, vprašamo, ali so se naredili potrebni koraki nasproti tej osebi, da bi se kaj takega več ne ponovilo?

Imenovanja. Sodnikom so imenovani sodni pristav Ivan Guzelj za Cerkljo, sodni tajnik in Sežani Viktor vitez Frölich pl. Frölichthal za Bovec. Sodnim tajnikom: Okrajna sodnika Hektor Franceschini v Cerkljem za Rovinj in Ivan baron Falke pl. Lilienstein za Gorico. Avskultant Henrik Lašič je imenovan sodnim pristavom v Tominu. Franč. Potočnik je postal kancelijski ravnatelj pri okrožnem sodišču v Gorici.

Notarsko mesto. Notar dr. Ivan pl. Premereštein v Tominu se je odpovedal notarijatu. Zato bode to mesto razpisano.

Umrl je v Gorici 29. p. m. advokat dr. Jožef Battigi v 53 l. svoje starosti. Pogreb je bil sijajen. „Corriere“ slavo poje pokojnemu. Šempasci in Trnovci so lahko ponosni na takega Batiča. N. v. m. p.

Umrl je v Koprivi na Krasu č. g. Peter Mach, ekspozit, v 30 letu. Rajnik, rodом Čeh, bil je obče spoštovan. N. v. m. p.!

Promoviran je bil na graškem vseučilišču g. A. Žigon, brat veleč. prof. dr. Fr. Žigona, doktorjem vsega zdravilstva.

Spomenik baronu Čehovinu. Na

sv. Petra in Pavla praznik ob 9. uri zjutraj so blagoslovili v Branici temeljni kamen za spomenik našemu slavnemu rojaku Andreju baronu Čehovinu.

Slavnost odkritja spomenika bode na nedeljo dne 14. avgusta.

Pogreb g. Rozine Gabršček je bil veličasten. Za križem je stopala dolga vrsta otrok vseh „Sloginih zavodov“. Nebroj občinstva iz vseh slojev se ga je vdeležil. Štirje vranci pokriti z žalnim suknom so vlekli voz s truplom. Gorica je bila vsa po koncu.

Prepeljali so pokojnico v Solkan, v družinsko rakev. Veliko ljudij jo je spremljalo do Solkana. Goriški pevci pa so v pozdrav v Solkanu zapeli krasne naše žalostinke, „Na grobeh“, in „Jamica“.

V ponedeljek so bile maše zadušnice. V. m. n. p.!

Velika narodna slavnost v Sežani bode v nedeljo. V Sežano poleti ljubljansko pevsko društvo „Ljubljana“, pa tudi vsa tržaška društva.

Koncert bode v korist „Narodnega doma“ v Trstu. Želimo naj mnogobrojnejšo udeležbo.

Tombola v Šempetru pri Gorici. Tombola je imela biti dne 10. t. meseca. **Vsled nepredvidnih zaprek pa jo moramo odložiti za dva ali morebiti celo tri tedne.** Sreč smo spisali 15.000. Slavno slovensko občinstvo sezaj torej pridno po njih, sicer „Šolski dom“ ne dobi primerne podpore, katere je zelo potreben in — prevreden! Igrali bomo tombolo na travniku za cerkvijo, kakor vlni. Dobitki bodo trojni: I. 400 kron; II. 200 kron; III. 100 kron. Odbor za tombolo smo pomozili in sicer tako-le: Predsednik: dr. Ant. Gregorčič, drž. in deželni poslanec itd. itd.; podpredsednik in denarničar: prof. Berbuč, dež. poslanec itd.; II. podpredsednik Jožef Mervic; tajnik Francišek Knavs; odborniki: Brumat Friderik, Lovrenčič Matija, Jakončič Anton.

Slavnim županstvom v goriški okolici pošljemo lepake. Prosimo, da naj jih takoj razobesijo na javnih prostorih. Ko bi kdo hotel sprejeti razprodajanje srečk, naj piše odboru „Slovenske zveze“!

Der Süden. Na Dunaju bode od 1. julija t. l. izhajal list pod imenom „Der Süden“, Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen.“ Namen mu bode poglavitno ta, razširjati poznanje naših razmer izven slovenske in hrvatske domovine.

Tak list v središču države je Slovenem in Hrvatom živo potreben. Naš narod trpi poglavitno pod tem, da se v njemu sovražnem časopisu širijo kriva poročila o nas ter ga dosedaj ni glasila, v kojem bi se taka poročila pobijala.

Odpor v domačem časopisu pa ni izdaten ker je le-to le malo razširjeno in drugorodcem neumljivo.

Novo utemeljeni list bode tedaj imel nalogo, da kratko pa odločno in dostojno pobija krive glasove, katere širijo o Slovenecih in Hrvatih protivna jim glasila. Nasproti pa bode list tudi domače kroge informiral o dogodkih tikajoč se poglavitno naroda slovenskega in hrvatskega.

List se bode načelno izogibal domačemu strankarstvu in prepiru ter zastopal narod v celoti.

Začne se izdajati kakor polmesečnik, da se spremeni v tednik, odvisno bode od občinstva.

Ker bode bolj redko izhajal, mu code lahko tvarina izbrana. Da se bode v pravem duhu vodil, zato daje poročstvo oseba izdajateljica gospoda Jakoba Pukla, v časnikarstvu izkušenega dobro poznane in tudi izven slovenske domovine čislane rodoljuba.

Cena listu bode 2 gld. 50 n. za belo, 1 gld. 25 n. za pol leta. Vredništvo in upravnništvo: Wien I, Plankengasse 4. Na željo se pošlje list brezplačno na ogled.

V odboru akoijske družbe „Vipavska železnica“ so: Grof Alfred Coronini, načelnik, dr. Gregorčič, podnačelnik. Mat. Savnig, dr. Werner, dr. Rojic, V. Godina, baron Pascotini in dr. Tuma, Delnic je 1500 po 100 gld. Družba pa ima pravico najeti 3.032 milijone posojila proti 4%, država je prevzela poročstvo za 129.000 kron letnih čistih dohodkov.

„Sentinella“ širokonostno poroča, da je na shodu v Podgori g. Ivanu Dermastia žendarm z bajonetom prebodel roko. Ali je res ali ne, ve najbolje slavna žendamerija.

Delavce iz mesta in okolice ki so se udeležili zadnjih mokraskih shodov, moramo javno pohvaliti radi njih možatega in mirnega nastopanja. Izmed stotin ljudstva, ki je v vrstah korakalo od

shodov, nijeden ni zakričal živijo po mestu. Mirno in tiho so hodili ne zmešane se za razne psovke. Za tako ljudstvo živeti in delovati je nam čast in ponos. Slava vam, vrli delavci! Le vedno tako možato in mirno nastopajte!

Šolski dom pokrit. Vihrajoče zastave raz „Šolski dom“ so oznanjale, da je spomenik narodnega navdušenja in poštrevnosti pod streho.

To gotovo veseli vsakega, kdor je le z malim doneskom prihitel, da se gradi veličastna stavba, a tudi onega, kateri ni mogel pomagati. To pa zbudi tudi marsikatero, ki do zdaj ni mogel — a sedaj more, in z veseljem prinese svoj dar za našo dečo — bodočnost našo. **Hitite, pomagajte — potrebe so velike!**

Slovenske zastave na šolskem domu. Zraven velike belo-modre, mestne zastave so plapolale raz šolski dom dve cesarski in dve narodni.

A malo so pomislili, oni ki so jih razobesili, da so v absolutnem kraljestvu — „veletržeca s starinami“, že slavnega našega „prijatelja“, A. Braidottija, neutrudnega — „caposestiera“.

Kako bo spal ubogi mož, ako bi ga plašile slovenske — „Corriere“ bi rekel — „ruske“ zastave. Ubogi Tone bi v svoji pol zaspanosti vedno si domišljeval, da korakajo, grozni, ruski Kozaki v Gorico — v njegov pašalik itd. Res, strašno! Zato pa hajd k oblastnjam. In konec? — Rešen je bil starinar — divjih pošasti. Došel je ukaz, da morajo izginiti slov. zastave. V dobri uri so izginitile — vse. Kdo bi se nesmejal takó neumni naivnosti? — Gospod B... izginitile so zastave — a „šolski dom“ stoji; marsikdo izgine mej starino, od tu pa se bo razlivala v našem jeziku — omika, in ljubezen do našega naroda v pozne rodove.

Upamo, da ni daleč čas, ko bode prosto v našem mestu plapolala slov. zastava.

Živimo sicer v časih neverjetnostih ali čudno se nam vendar zdi, kako morejo tako nastopiti proti znaku naroda, katerega sinovi so vedno zvesto stali in branili svojo domovino, kateri so bili v najhujših časih steber Avstrije.

Resno se moramo prašati, ali imajo oblasti tako malo moči, da ne morejo pred enim razgretim kramarjem varovati svojega enakopravnega stališča nasproti vsem narodom. Čudno se nam zdi, da oblast ne vidi hujškanja Italijanov na Slovence, ki je že v tem, da našo trobojnico imenujejo **rusko**. Z isto pravico bi bila lahko francoska.

Kako morejo jo devati v eno vrsto z italijansko? Demokrati, brezverski brezdomovinci so smeli v Podgori razobesiti rdečo zastavo mi bi pa ne smeli svoje zastave pokazati na lastnih tleh. Radi bi enkrat slišali točen odgovor.

Zabaven večer priredijo kakor smo slišali goriški dijak ponedeljek na predvečer praznika sv. bratov, slov. blagovestnikov Cirila in Metoda pri Fonu na solkanski cesti. Udarjal bo mladi dijaški tamburaški zbor.

Goriško pokopališče ali kopališče? Vsakdo ve, kako nesrečno je bilo goriško mestno starašinstvo v izbiri potrebni tal za mirni počitek nazemskih ostankov goriških kristjanov. Zdj se kažejo hudi nasledki. Začeli so namreč prekopavati stare grobove. In kaj so našli? Našli so nestrohnjene rakve, da morajo nove rakve polagati vrhu starih t. j. veliko bolj plitvo, nego je predpisano. Lahko bi sicer stare rakve potrebili, pa nimajo šrambe za kosti. Kdo je temu kriv? Kdo ima krščansko pokopališče v oskrbi? Poslušajte goriški kristjani, kdo ima pokopališče v oskrbi! Pred nekaj tedni pride goriški duhovnik z mrličem na pokopališče. Že od daleč začuti strahovit smrad, ki se je razširjal daleč okrog. „Kaj je?“ Cerkovnik in pogrebci odgovorijo! „Poljeje vodo, zato smrdi!“ Pridejo bliže. In res! Plali so vodo iz groba. Duhovnik pogleda v naglici v grob in kaj zapazi? Zapazi, da je videti ob vznožju novega groba rakev, katero so komaj pred mesecem dni pokopali in, katera je bila vsa v vodi. Tudi vidi, da je novi grob veliko preplitev, ker je spodaj bila pred 13 leti zakopana rakev. Ker je bil smrad silen — moral je duhovnik in cerkovnik daleč odstopiti. Pri odhodu iz pokopališča reče duhovnik varuhu Ongaru! „Kaj pa delate? To je skandal! Saj so rakve komaj nekaj čez meter pod zemljo.“ Ongaro, kateri od takrat duhovnika, obledenega v cerkvena oblačila ne pozdravi, odgovori drzno: „Prav za prav nimate vi pri tem nič opraviti! Mi imamo preprovo od mestnega fizika, da stari rakev ne trebimo, ker nimamo šrambe za kosti. O tem nimate vi prav nič govoriti!“ Du-

hovnik: „Kdo tedaj ukazuje tukaj?“ Ongaro: „Tukaj ukazuje mestni fizik Luzatto!“ Tedaj poslušajte krščanski goričani: na krščanskem pokopališču v Gorici ukazuje *dr. Aron Luzatto — žid.*

Viva, viva Gorizia ebra!

Mešan.

Med „Corrierom“ in „Ecco“ vnela se je živahna pravda radi č. o. jezuitov, kateri hodijo v žensko bolnico prevodov umirajoče. Od kod izvirajo članki v „Corrieru“?

Prepričani smo — in bodi tudi „Ecco“ prepričana, — da ne bo miru v ženski bolnici dokler bo v njej za domačega zdravnika **žid Adlerstein!** Gorica mora biti zopet krščanska, ako hočete imeti mir. Združimo se proti židovskemu magistratu za sveto vero in za slobodo kščanske!

Viva Gorizia ebra! Ko je „Corriere“ — židovski list, prinesel 21. t. m. poročilo o shodih socijalnih demokratov pri Dreherju in v Podgori, so ga v par urah vsega poprodali. Tako pridni židje so naši laški bratci.

V listu so bile same laži in od teh laži živijo naši bratci. O kristjani, kje je vaša čast? „Eco del Litorale“, katoliški list, komaj života. Po njem ne praša nihče. Zakaj? Ker ne pozna laži, dasi marsikdaj molči, ko bi bilo treba govoriti. Na noge krščanski meščani! Osvobodimo se židov! Gorica bodi zopet krščanska!

Velikansk napis napravil si je nad svojo štacuno z obleko žid Steiner v gosposki ulici. — „Corriere“ se veseli napredka in hvali kričečo reklamo. Za slov. krščansko ljudstvo bo velik napis opomin — „Pozor“.

Današnja številka lista je zopet zakasnela. Tega ni zakrivilo uredništvo, nego tiskarna. Zadnji čas smo že v takem položaju, da moramo storiti odločilen korak. Tudi potrpežljivost uredništva ima svoje meje. Ako se v najkrajšem času razmere ne uredijo, se odpovemo uredniškemu poslu, ker smo se že naveličali križev s tiskarno ter radi nerednosti v tiskarni požirati zabavljice od strani naročnikov. Gotovi krogi delujejo, toda le v škodo dobri stvari in v lastno. Toliko v pojasnilo našim prijateljem.

Uredništvo.

Vse častite gg. naročnike opozarjamo, da smo nastopili že drugo polletje. Prosimo jih, naj nam čim prej pošljejo naročnino. Mi delamo in se trudimo, potem pa naj bi še škodo trpeli? Zato prosimo, da se kmalu vsi odzovejo.

Nesreča. Kmet Volčič iz Črnič je vozil v svoj vinograd vitričel. Med potom je moral obrniti voz. Možu je spodrsnilo, da je padel, živina je potegnula in Volčiča so kolesa zmastila.

Strela je vbila pretekli teden 7 govedi v Zabrdi, duhovnijske Bata.

Nove orglje bodo postavljali prihodnji teden v Kronbergu. Izdelala sta jih znana domača mojstra brata Zupan v Kamnigori.

Poštni urad. Dne 1. julija 1898 odprl se je v Kozani na Primorskem, okraj Gorica, nov poštni urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštnopraničnega urada. Zvezo bode imel s poštnim uradom v Kojskem jedenkrat na dan po poštem selu.

Shod demokratov v Koloseju. V nedeljo prišli so zopet tržaški rudečkarji in sklicali javen shod v gostino „Al teatro“. Učekarja ni bilo, ker mu je pred tremi dnevi žena umrla. Bil je pa zato „siloviti“ Camber. Gotovo niso niti sanjali, da osem dni po „zmagi“ pri Dreherju bodo poraženi v „italijanski, demokratični“ Gorici. Žalostna skušnjava jih je prepričala, da tudi italijanska Gorica ni še pripravljena torišče za javne dem. shode.

Z majhnimi rudečimi vabilji, katere so prilepili le po stranskih delih mesta so mislili zvabiti svoje ljudi k shodu. Bali so se velikih plakatov, ker bi ti opozorili preveč nasprotnikov. A tudi tako ni šlo. Hvala našim prvoboriteljem za kršč. delavce, kateri so se potrudili da so naše delavce opozorili in združili neverjetno množino kršč. sobratov.

Z grozo so gledali sodrugi postavljene z rudečimi znamenji k vhodu, da prihajajo delavci in delavke: možje, mladenci, dekleta iz mesta in iz okolice, vsi okrašeni z belimi nageljni. Kaki vzdih, pogledi, želje so jih spremljali. Kaj še le, ko je prišel kak duhovnik. In morali so pustiti prost vhod, ker shod je javen. Ko bi bilo kje drugje, kako bi zgrabili in ekspedirali čez prag neljube goste. „Ue no šara nuja“ bil je konec vsakega pogovora. Res; še pred enajsto bil je prostor natlačen z belimi, po večem Slovenci. Med njimi vrli sobrat — prvoboritelj Pirman. Ob 11^{1/4} je ustopil c. kr. komisar in naznanil, da je shod iz raznih vzrokov

prepovedan. Ggromoviti „živijo Austria“ živijo naš vladar, živijo Leon XIII so se odmevali daleč po mestu. Mirno so na to naši zapustili prostor. Z živžganjem psovanjem jih je usprejel močni špalir rudečkarjev na ulici. Naši so odgovorili z urnebesnim „živijo“. — Velika množica, korakala je mirno po ulicah mestnega vrta, vojašnice, čez Travnika na Gorišek. V prvih vrstah je stopal sobrat — Nučič. Red je bil vzgleden. Pred cerkvijo sv. Ignacija se je vsa nepregledna množica spoštljivo odkrila, in počastila svojega učenika Kristusa-Boga. To pa je razgrelo možgane — goriški židini. Jezi se, da je še toliko ljudi, katerim ni ona z umazanin „Corrierom“ še iztrgala vso vero. Sicer pa je Karolinca in Izrael sploh malobeseden, potr. V „italijanski“ Gorici — tak poraz. Neverjetno — a resnično! —

Kršč. soc. shod v Sagrađu. Popoldne sta sklicala vrla tržaška sobrata krščanski socijalni shod v furlanskem Sagrađu (Zagrad). Shod se je izvršeno sponesel.

Furlansko ljudstvo ni še v židovskih krempljih. Govoril je izvršeno drž. poslanec dekan Zanetti. To je zaprlo sopo „Corrieru“. Njih poslanec se je tako daleč spozabil, da je govoril proti judovskemu generalnemu štabu rudeče demokracije. Tega ne more verjeti. Jezi se s „Corrierem“ tudi neodrešena „Sentinella“ in je hvaležna „Ecu“, ki je povedala, kako je Zanetti sklenil svoj govor, namreč z navdušenim „evviva“ Leonu XIII., cesarju, Luegerju, in Furlaniji. — Strašno! Toliko veleizdaj nad neodrešeno Italijo. —

Shod katoličanov v Bolzanu. Tridentinski škof Valussi je obsodil liberalno, brezversko „Bozner Zeitung“ in prepovedal jo čitati. Seve je na to vstal grozen vrišč po vsem Izraelu. — Na praznik sv. apostelnov Petra in Pavla pa se je sesel v Bolzanu nad vse veličasten katoliški shod. Okoli 25000 ljudi se je zbralo; mnogo njih je prišlo v krasnih narodnih nošah. Predsedoval je shodu vrli drž. poslanec Zallinger. Govoril je tudi baron Dipauli. Soglasno je bila vsprejeta resolucija, katera obsoja „Boz. Z.“ in se zahvaljuje svojemu škofu za pastirsko skrb. Svoji veri in svojemu cesarju zvesti Tirolci so s tem zopet sijajno pokazali s svojimi voditelji na čelu, da Tirolska ni še ugodna njiva za brezverstvo.

Sentinella in Corriere hočejo dati zadnjim pojavom v Gorici *edino le narodno barvo*. Dobro vesta, zakaj. V motni vodi se lahko ribari, to je zadnji njih namen. Zato pa mora vse služiti za hujškanje zoper Slovence. —

„Sentinella“ jako naivno pravi, da je zadnji cilj demokratov peta kurija. To si hočejo priboriti. To je tudi mogoče. Pridobimo si, mislijo, obrtne kraje, središča delavcev in peta kurija je za Slovence izgubljena. — Menda pa poteče še precej vode in pade najbrže tudi sedanjí volilni red, predno se izpolni srčna želja lahonskih neodrešencev.

Slavnosti v Pragi o priliki stoletnice Palackja ne dajo mira našim Italijanom. Noč in dan jih straši panslavizem V razgreti domišljiji gledajo že medveda od Neve, kakor imenuje „Corriere“ ruskega cara, kako lomasti proti zahodu. Panslavizem merijo gotovo po lastnem kopitu. —

Katehetski shod naj bi se vršil to leto, to je tudi naša najskrenejša želja. Kako živo pač vsak katehet občuti potrebo takega shoda. Tudi katehetski list bi bil zelo potreben. V tem se pridružujemo mnenju „Slov. Gospodarja“, da naj sedanjí „Duhovni voditelj“ postane tudi glasilo katehetov. Nikar ne cepimo moči. Zeleli pa bi, da bi upravništvo „Duh. voditelja“ skrbelo nekoliko bolj za razširjanje. V naši nadškofiji večina duhovnikov lista ni dobila niti na ogled in vendar je list izključno bogoslovni list. Zato ga tudi mnogi gospodje še dosedaj niso naročili. Jednako napako so napravili tudi pri „Kat. Obzorniku“, katerega vsem bivšim naročnikom „Rim. Kat.“ niso doposlali. Na te nedostatke smo hoteli opozoriti, ker nas boli, da vsled tega trpijo listi, katerim želimo najrazsežnejšega razširjenja.

Iz Sempetra. Pri občinskih volitvah v torek, dne 28. pr. m. je na celi črti sijajno zmagala krščansko-socijalna stranka! Živeli krščanski Sempeterci! — Pri procesiji na dan sv. Petra in Pavla je bilo letos prvič vse polno *peč in belih* nageljn. Bilo pa je krasno kakor po navadi.

Na Sv. Goro je prišla na praznik kronjanja M. D. običajna procesija kanalske fars. Propoved imel je o. Efreml Turek, koja je segala vsem romarjem do srca. Opisaval je v krasnih prepričeval-

nih besedah zaupanje do blažene M. D. Menda ni bilo suhega očesa pri sklepu propovedi. Potem je daroval peto sv. mašo vis. č. g. župnik kanalski Vidic. Peli so kanalski pevci pod vodstvom slavnostnega organista, skladatelja in tačasnega župana Zege Schweitzerjevo mašo izborno. Semkaj naj bi prišli v solo znani operni pevci stolne cerkve goriške.

V Kobarijski okolici razsajal je 26 in 27 pr. m. strašen vihar. Najbolj prizadete so vasi: Libušnje, Vrsno in Krn, kjer je 26 pr. m. po noči okoli 11 ure toča strašno uničevala. Uničil je vse žito, raztrgal strehe, pobijal okna. V Krnu vzel je 6 posestnikom popolnoma vse, na senožitih se še celo ne pozna, da je traya rastla. Prodati bodo morali vso živino, če ne dobe pomoči! Poškodovale je tudi vasi; Ladra, (Smast) in Idersko, pa ne tako hudo. — Nujna pomoč je potrebna, zato se obračamo do naših vrlih poslancev, da nam izposlujejo kako nujno podporo.

Društvo „Šolski dom.“ (XXI. izkaz od 16. do 30. junija) Pristopili so z doneskom 100 gl.: Slavni županstvu v Rifemberku in Renčah; N. N. duhovnik; g. Murovec Ivan, dekan v Cerknem; slavno županstvo v Mirnem; gospod Šinigoj Miha, župan in veleposestnik v Mirnem.

Vplačali so:

Jakil Andrej, tovarnar v Rupi, na račun ustanovnine še	gl.	20.—
Potegnene obresti naložene glavnice pri „Gor. ljudski posojilnici“ na knjižico 1198	„	23.83
Sl. županstvo v Biljah	„	120.—
Klančič Anton, poslanec, župan in veleposestnik v Podgori, na račun ustanovnine še	„	20.—
Pahor Anton vikarij v Krombergu na račun ustanovnine še	„	20.—
Po upravnistvu „Soče“, kakor v 46. št. izdne 10. junija izkazano	„	27.76
Po upravnistvu „Soče“, kakor v 48. št. izdne 17. junija izkazano	„	175.71
N. N. duhovnik 1. obrok ustanovnine	„	20.—
Kovačič Jgnacij, veleposestnik pri sv. Luciji, 2. obrok ustanovnine	„	10.—
N. N. nabral v veseli družbi na Slapu ob Idrij	„	1.20
Tomažič Josip, obhodnik pri gozdnem uradu	„	5.—
Dr. Karol Triller, odvetnik v Tolminu, 3. obrok ustanovnine	„	25.—
Cigoj Josip, kaplan v Tolminu, letnino za 1898	„	5.—
Po upravnistvu „Soče“, kakor izkazano v 49. št. iz dne 21. junija	„	59.—
Po upravnistvu „Soče“, kakor izkazano v 50. št. iz dne 24. junija, navadnih darov	„	62.97
namesto venca na krsto pokojni gosp. Rozini Gabršček	„	73.—
Gregorčič Simon, vikar na Gradišči	„	15.50
Murovec Ivan, dekan v Cerknem, 2. obrok ustanovnine	„	10.—
Kovačič Olga prodala od olupšalnega društva nekupljeno travo v Tolminu g. Komisarja Lasiču za	„	0.50
Leban Fran na Ljubušnji odkupil Zgančevega zamorca	„	5.01

Skupaj gl. 699.83

Vsled prejšnjih izkazov „16136.79

Do 30. junija došlo torej v gotovini „gl. 16836.62

Odbor društva „Šolski dom“.

Za generalnega vikarija je presvetli knez in škof ljubljanski imenoval kanonika in dosedanjega mestnega župnika gosp. Jan Flisa, katerega po potrebi namestuje prelat dr. Kulavic. Za stolnega župnika je imenovan kanonik Jos. Erker; za dekana ljubljanske dekanije je imenovan kanonik Ivan Sušnik.

Za Prešernov spomenik. Kakor čujemo, namerja vrlo pevsko društvo „Slavec“ prirediti dne 2. julija na vrtn „Nar. doma“ koncert, čigar čisti dohodek je namenjen v korist Prešernovemu spomeniku. Kako lepo spodbujajo in prostrano polje za svojo delavnost imajo bralna in peska drštva ter čitalnice po širni Sloveniji, da za ta lepi in vzvišeni namen prirejajo jednake veselice! Postavil bi se tako po skupnem prizadevanju vsega sloškega naroda spomenik dičnemu pesniku,

ki bo še poznam rodovom pričal o požrtvovalnosti in hvaležnosti njihovih pradedov do svojega Orfeja, ki nam je „srca vnel za čast dežele“. Na delo tedaj, in veliki uspeh plemenitega našega stremjenja gotovo ne izostane!

Prešernu spomenik v Ljubljani!
se imenuje lepa pesem, katero je zložil veliki častitelj Prešernov, poslavljani naš pesnik Josip Stritar. Proizvod se bo prodajal po 10 kr. v korist Prešernovemu spomeniku. Dobiti jo bode pri predsedniku za nabiranje doneskov za Prešernov spomenik, g. županu Ivanu Hribarju. Rodoljubje izven Ljubljane naroče naj po več proizvodov skupno in želeli bi bilo, da se v posameznih krajih na čelo temu prizadevanju postavi požrtvovalen rodoljub, ki bi za stvar vnel svoje sokrajane in za večje število skupno odposiljal denar. Slovenci! Pokažimo svetu, da se zavedamo, kaj nam je Prešern, on, ki je vreden, da se ga imenuje poleg naj-večjih pesnikov svetovne literature, in vsak daruj svoj obolus za spomenik, ki naj se kolikor mogoče krasno in ponosno dvigne iz tal v središču Slovenije, v beli Ljubljani! Proroku naših boljših dnij, ki je v otožni nekdajnosti pel: „da vremena Kranjcem bodo se zjasnila“, postavi celokupni narod slovenski spomenik, ki bo vreden njegovega velikega duha.

Zunanjim rodoljubom, ki hoté naročiti Stritarjevo pesem v korist Prešernovemu spomeniku naznanjamo, da naj odposiljajo denar za več izvodov skupno po poštni nakaznici, kar je najjednostavnejše. Ne pa da jih naročajo s poštnim povzetjem, kar je veliko dražje. Ob enem prosimo vse rojake, da v prav mnogobrojnem številu naročajo to pesem, da se čim preje uresniči lepa misel, ki jo je rodil čut hvaležnosti do slavljenega pesnika.

I. izkaz daril za Prešernov spomenik. Ludovik Kaplja, c. k. orož. postajevodja v Toplicah, 2 fl. 50 kr.; g. Pavlina Pakkova na Dunaju, 5 fl.; Fran Kalister, veleposestnik v Trstu, 200 gld.; Ivan Hribar, župan v Ljubljani, 50 gld.; Josip Lenč, veletržec in obč. svetnik, v Ljubljani, 50 gld.; Fran Naval Pogačnik, kr. pruski operni pevec v Berlinu, 10 gld.; dr. Matija Murko docent na c. kr. vsenčilišču na Dunaju, 10 gld. Ivan Stoklasa, kr. prof. v Zagrebu 10 gld.; Anton Askerc, pesnik in pisatelj v Celju 5 gld.; dr. J. Vilfan odv. v Radovoljici 5 gld.; ob slavnosti začetkom del za vrhniško železnico se je nabralo 33 gld. 40 kr.; Ivan Stupica, učitelj v Drazgošah, 3 gld. dr. R. Ripuš, odvetnik v Mariboru, nabral v veselji družbi slovenskih narodnjakov v Mariboru 10.67; Fran Bukovec, župnik v Trvižu, 5 gld.; Miroslav Vičič v Postojni pošlje nabrane prispevke, 50 gld. 30 kr.; Emilij Gutman, upravni tajnik v Gorici, 5 gld.; Nabranih med vrliimi Notranjci: g. Zofija Salečeva, 5 gld.; gld. Zofija Valenčičeva, 5 gld.; I. Lidanova 2 gld.; rod-bina Vičič-Zurzova 1 gld. 50 kr.; Ivan Brinšek, 2 gld.; Josip Meden 1 gld.; Drag. Žitnik 1 gld.; skupaj: 17 gld. 50 kr.; Josip Stritar, c. kr. prof. nadunaju 10 gld. vsega skupaj: 232 gld. 37 kr.

V Ljubljani, dne 12. junija 1898.
Dr. Josip Starč, blagajnik.

Trst-Istra.

Odvetniški izpit je dovršil na tržaškem višem sodišču dr. Jožef Abram.

V Višnjani v Istri, v kateri občini so gospodarili Lahoni, je hrvatska stranka zmagala v dveh razredih. Slava zavednim volilcem!

V Pazinu so Hrvatje zmagali v vseh treh razredih. Živijo!

Električno razsvetljavo vpeljejo v jeseni v Trstu. Sedaj že polagajo žice po ulicah.

Žalosten pogreb. V Trstu je umrla soproga vodje socijalnih demokratov Učekarja. Pogreblji so jo brez duhovnika, ker nje soprog tega ni dopustil. Brez križa in sveče prepejali so jo na pokopališče ob spremstvu rudečkarjev s rudečimi nageljni. Krsto je krasilo več vencev z rudečimi trakovi. Pa naj pride Učekar zopet v Gorico pridigati, mi nismo proti, mi se za vero ne brigamo.

V livarni v Škednju sta se ponesrečila dva delavca. Prepejali so ju v bolnišnico. Jeden se je v bolnišnici poročil s svojo nevesto.

„Hovder, hovder, hovder“,
ali seljiva slovnica.
(Dalje; sp. A. M.)

Naj odgovorim najpred na interpelacijo „iz S.“ v št. 18. „Prim. lista“; tako zahteva uljudnost; „se-kanje pride pozneje.

Bili so časi, ko so pri nas na kmetih nosili obleko iz domačih pridelkov in izdelkov, iz domačega konopina in prediva, iz domače volne; nosili so poleti pisanino, po zimi meزالano. Veste, kako so rekli naši ljudje ko so zagledali pri kom kaj novega? Vprašali so: Je to „domače“ ali „kupovano“ (nota bene: ne kupovano). Kak razloček je med „kupovano“ in „(u)kupljeno“? „(U)kupljeno“ je, kar je kdo enkrat ukupil ne gledé na to, ali iste ali druge robe še kedaj kaj ukupi, ali ne, — „kupovano“ pa je, kar se večkrat, sploh, navadno kupuje — was man zu kaufen pflegt — bodi si, ker domá kaj tacega ni, ali da se hoče imeti kaj lepšega.

To je torej raba deležnika trpno-preteklega časa. „Kupljeno“ (od dovršnega glagola) je enkrat za vselej opravljeno, dognano, storjeno, dovršeno dejanje, — „kupovano“ (od nedovršnega glagola) je, kakor smo zgoraj rekli, nekaj nedovršnega. Klasičen zgled za oba omenjena deležnika je: „Prisiljen stan je (ali: je bil vselej, ali: bo) zaničevan“.

Gledé „staršev“ ali „starišev“ (Elttern) rabi se oboje; za „älter“ pa tudi starejši.

„Varh, varih ali varuh“? Pri nas domá izgovarjamo razločno „varih“. Starejša oblika je varih, noveja varuh. — Tovarš izgovarjamo pri nas določno; stareji pisci imajo -iš, noveji raji -uš.

„Mi je pisati“ (= pisati mi je) je pravo. — Tako sem Vam vč. gosp. „iz S.“ menda ustregel. Sicer pa nisem jez slovkolovec (n. pr. tovariš ali tovaruš je meni „lana caprina“). Moj namen je za zdaj le bolj: popravljati pokvarjeno skladnjo (syntaxo), ali vsaj čitatelje naših ljubeznjivih časnikov opozarjati na časnške očitne napake ter na brezpo-trebne in smešne novotarije.

Eno trditev v dopisu „iz S.“ moram pa zavrniti. „Prediča, prediča, prediča“ sem povedal jez v šoli le kot anekdoto — ne vem v kaki zvezi — ne pa v razloček med „včeraj, danes in jutre“, ktereга razločka navedene besede: „prediča . . .“ po nikakem ne morejo izraziti.

Ad „. . . Kopf im Sack“ nisem — kolikor jez svoj „deutsch“ poznam — mogel reči: „Es ist gleich“, ampak: „Es bleibt sich gleich“; „es ist alles eins“; „es kommt auf dasselbe hinaus“, ali kaj enacega. (Dalje prihodnjič.)

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23, v hiši
g. dr. Lisjaka,

prilporeča čast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: Kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. — Petrolji v zaboju. — Sladkorja razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajža. — Mljšveče prve in druge vrste namreč po 1/2 kila in od enega funta. Razpošilja blago na vse kraje — Cena primerna. — Postrežba točna.

Cerkvene glasbe!

Toplo moramo priporočati Preč. duhovščini in sl. občinstvu najnoveje skladbe „Ecce sacerdos magnus“ za mešan zbor s spremljavo orgelj ali orkestra, op. 37.

Cena 30 kr.

Naročbo sprejma

Ign. Hladnik

skladatelj
Novomesto Dolensko.

SAUNIG & DEKLEVA

V GORICI

v Nunski ulici št. 14-16.

Velika zaloga

šivalnih strojev

in
dvokoles

raznih sistemov kakor tudi iz
BOMBUSA.

Lastna mehanična delavnica za
popravljanje

dvokoles in nikliranje.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krēmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi edili. Postrežba in cene jako solidne.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ZALOGA PIVA

iz prve kranjske eksportne pivovarne

T. FRÖHLICH-A

— na Vrhniki pri Ljubljani —

prilporeča svojo izborno pivo v sodčkah in steklenicah, ktere so plombavane, ter že v pivovarni z najbolje uležanim pivom napolnjene.

Obetajoč p. n. častitim odjemalcem iz mesta in dežele v vsakem obziru solidno in točno postrežbo prilporeča se za blagohotna naročila

udani

Joško Rován

zaloga vrhniškega piva

GORICA — Rabatišče št. 18

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Slovenska tvrdka ustanovljena 1. 1876.

J. Pipan & C. v Trstu

Via Valdirivo št. 18

ima veliko zalogo in prodaja le na debelo

kavo, riž, južno sadje, olje vseh vrst za jedilo,
za stroje, ribjo mast za strojarje itd.

Priporoča se trgovcem v Gorici in na
deželi za obilne naročbe.

SOLIDNA POSTREŽBA

G. LIKAR

v Gorici Semeniška ulica h. št. 10.

Velika zaloga

pisarniških in šolskih potrebščin:

Papir in raznovrstni papirnati izdelki,
Knjige: molitvene, šolske, vpisovalne i. t. d.

SVETE PODOBE.

Tiskovine za duhovnije in županije.

Poselnice (vizitke) s tiskom imena, 100 navadnih 60 kr.; finejših 70 kr.

Pergamenten papir za maslo zavijati.

Svilen papir in peresa za umetne cvetlice.

Svetilke za veselice.

Olepš va papir za rakve (mrtvaške truge).

Šindetikon, ki zlepi ubit pereslan, steklo i. t. d.

Čenilaki, ravnala, svinčniki, ročniki, peresa, pečatni vosek, oblati, ploščice, pisala, gobe, radirke, tinta, prah za tinto itd.

Vse po najnižih konkurenčnih cenah.

NABOLJŠE PRIPOROČILO

Bilanca.

Št.	I M E T E K.	gld.		kr.		Št.	D O L G O V I.	gld.		kr.	
1	Posojila	—	—	148479	24		Račun deležev: od leta 1896 2695				
2	Zaostale obresti posojil	—	—	5745	60		za leto 1897 360	3055	—		
3	Zaostale zamudne obresti posojil	—	—	285	77		Leta 1897 izplačanih	140	—		
4	Naloženi denar	—	—	18445	37		Hranilne vloge			161735	64
5	Nevzdignene obresti istega	—	—	657	85		Kapitalizovane obresti			6686	24
6	Prehodni znesek	—	—	123			Za leto 1898. predplačane obresti			632	27
7	Inventar	—	—	110	73		posojil				
8	Tiskovine	—	—	142	99		Rezervni zaklad leta 1896	962	67		
9	Gotovine koncem leta 1897	—	—	2323	52		Od čistega dobička po računu 1896	1264	24		
							4 1/2 % obresti za 1897	100	21		
							Uplatna vstopnina 1897	72	—	2399	12
							Nevzdignene dividende			269	65
							Čisti dobiček			1554	38
										176192	30

V Tolminu, dne 31. decembra 1897.

NAČELSTVO.